RECONSTITUIREA FACIALĂ CRIMINALISTICĂ

Rodica POPOV

CZU: 343.985:778.34 radina826@gmail.com

In this study facial was elucidated the process of facial reconstruction in a forensic context, therefore, to recreate the appearance that most closely resembles the original face of the deceased, in an effort to stimulate public recognition that will ultimately contribute to personal identification. The primary objective was to investigate the ways of forensic facial reconstruction, as well as its applicability as evidence or means of identifying the person and elucidating the circumstances in the event of a violent death.

Reconstrucţia facială criminalistică este o ramură a antropologiei criminalistice, fiind mai bine cunoscută ca disciplină care aplică cunoştinţele ştiinţifice ale antropologiei fizice (şi adesea arheologiei) la colectarea şi analiza probelor legale. Mai larg vorbind, cunoştinţele antropologice sunt aplicate în rezolvarea problemelor juridice. Antropologia criminalistică a început ca un subdomeniu al antropologiei, dar a crescut într-un corp distinct de cunoştinţe, parcurgând alte domenii ale antropologiei, biologiei şi ştiinţelor fizice.

Reconstrucţia facială criminalistică este o combinaţie a metodelor ştiinţifice şi a priceperii artistice. Poate fi folosit pentru a reconstrui ţesuturile moi pe craniu, pentru a obţine imaginea unui individ pentru recunoaşterea şi identificarea acestuia. Unii recenzenţi au considerat că reconstrucţia facială criminalistică este o metodă de aproximare facială, adică se pot stabili diferite modele faciale din acelaşi craniu. Alţi cercetători, pe de altă parte, au simţit că fiecare craniu poate produce doar o singură faţă şi, prin urmare, acest lucru ar duce la identificarea pozitivă a unui individ, au folosit termenul de „reconstrucţie facială”.

Reconstrucţia facială criminalistică este utilizată atât în ştiinţa criminalistică, cât şi în arheologie. În criminalistică, această metodă este utilizată în identificarea unui individ în cazul în care metodele convenţionale/obişnuite de identificare nu au succes. În arheologie, este folosit pentru a identifica chipurile oamenilor din trecut, resturi osoase, trupuri îmbălsămate etc.

Tehnicile de reconstrucţie pot fi împărţite în două tipuri: tehnici bidimensionale (2D) şi tehnici tridimensionale (3D). Acestea sunt efectuate şi analizate fie manual, fie prin utilizarea unui software specific (computerizat). Metodele manuale 3D utilizate în reconstrucţia facială criminalistică sunt metodele anatomice (rusă), antropometrică (americană) şi combinaţie Manchester (britanica), care au fost dezvoltate de Gerasimov, Krogman şi respectiv Neave.

Procesul de reconstrucţie a feţei seamănă cu croiala unui costum de către un croitor – faţa trebuie să se potrivească perfect pe craniu, ţinând cont de toate formele şi

dimensiunile acestuia. Pentru a determina caracteristicile exacte, cercetătorul măsoară de la 40 la 80 de parametri ai craniului: dimensiunile acestuia în ansamblu, lungimea şi grosimea oaselor individuale, gradul de „bombare" a anumitor tuberculi, unghiurile articulaţiei osoase.

Tehnica reconstrucţiei bidimensionale [1, p. 217-221] a feţei în baza craniului este o metodă a artei criminalistice folosită pentru a ajuta la identificarea rămăşiţelor scheletice. Artistul şi antropologul colaborează pentru a construi trăsăturile faciale ale individului necunoscut pe baza structurii craniene subiacente. Conceptul de vizualizare a feţei în viaţă, aşa cum a fost extrapolat din arhitectura osoasă nu este una nouă. În timp ce o mare parte din cercetările timpurii făcute în acest sens, respectul a fost folosit pentru a proiecta aspectele în viaţă ale diferiţilor strămoşi iluştri, de astăzi interesul se aplică către cei recent morţi.

Reconstrucţia tridimensională a feţei în baza craniului a fost folosită în mod tradiţional atât pentru aplicaţii criminalistice, cât şi în muzeele istorice. Criminalistic, această procedură ajută la recunoaşterea persoanelor dispărute, în timp ce în cadrul muzeelor, acest fapt ne permite să ne imaginăm cum s-ar putea să fi apărut feţele oamenilor antici. În ultimii ani, au fost implementate proiecte speciale care au avut drept scop adaptarea tehnicilor utilizate, inclusiv afişaje de probă, testare criminalistică, proiectarea implanturilor dentare din plastic şi aplicaţii de televiziune.

Supraproiecţia fotografică, ca metodă de identificare, este un proces criminalistic în care se fac fotografii sau fotografiile din înregistrările video ale unei persoane dispărute care sunt comparate cu craniul găsit. Proiectând ambele fotografii una peste alta (sau, chiar mai bine, potrivind un model de craniu tridimensional scanat împotriva fotografiei feţei/filmului), antropologul criminalist poate încerca să stabilească dacă aceasta este aceeaşi persoană.

Reconstrucţie cranio-facială, efectuată manual sau cu software de calculator, ar trebui să fie folosit pentru a stimula memoria publicului în căutarea suspecţilor crimei. Conexiunea mai puternică cu aspectul psihologic şi alte ştiinţe ar trebui căutate în realizarea mai exactă a reconstrucţiei. Abordarea cognitivă se bazează pe principiile cum funcţionează mintea, memoria noastră şi cunoaşterea/percepţia şi dinamica socială a modului în care oamenii comunică. Mai presus de toate în recunoaşterea criminalistică, fiabilitatea procesului de recunoaştere este fundamental, iar toate tehnicile sunt concentrate pe aceasta gol.

Acurateţea metodei de reconstrucţie facială a fost dezbătută pe larg de-a lungul anilor. Unul dintre punctele de dispută pare să fie dezacordul asupra cine ar trebui să efectueze în sine lucrările de reconstrucţie facială. Ar trebui să fie artistul, care foloseşte abilităţi sculpturale mai intuitive; sau omul de ştiinţă, care urmează o metodă preconceptă? Adesea, oamenii de ştiinţă au angajat artişti pentru a efectua lucrările sculpturale sub supravegherea lor ştiinţifică. O astfel de muncă, însă nu a scăpat de critici. Rezultatul plăcut din punct de vedere estetic nu a putut fi testat şi, prin urmare, abaterea de la date nu a putut fi apărată. Alternativ, au existat multe reconstrucţii faciale care au fost efectuate cu o tehnică metodică avansată şi ştiinţific pură, care au

rezultat în chipuri din lemn, lipsite de viaţă şi stângaci sculptate, care strigă pentru contribuţia estetică şi observată a unui artist. Conflictul se bazează pe faptul că atractivitatea estetică este sau nu o necesitate, atunci când recunoaşterea sau asemănarea cu un individ este singura cerinţă [2, p. 200-219].

Abilităţile sculpturale sunt în mod clar utile la reconstrucţia musculaturii feţei, dar acolo unde se obţine acurateţea anatomică, procesul de reconstrucţie nu ar trebui să implice interpretare artistică şi procedura este reproductibilă. Determinarea morfologiei trăsăturilor faciale ar trebui să urmeze procedura ştiinţifică, cu excepţia buzelor şi urechilor, care necesită un grad de interpretare artistică. Stratul de piele la un copil sau un adult tânăr poate fi determinat relativ fiabil, dar gradul de interpretare artistică a texturii suprafeţei creşte odată cu creşterea vârstei adulte. Mai multe licenţe artistice pot fi adecvate în reconstrucţiile arheologice decât într-o investigaţie criminalistică, deoarece recunoaşterea feţei este rareori obiectivul principal şi producerea celei mai probabile reprezentări poate fi mai importantă decât identitatea individuală. Unele investigaţii arheologice pot furniza informaţii suplimentare despre aspectul facial din ţesuturi moi conservate, portrete sau stări patologice.

Reconstrucţia cranio-facială poate fi introdusă atât ca componentă de sine stătătoare în domeniul identificării medico-legale, cât şi ca examen complementar în cadrul expertizelor medico-legale antropologice.

La moment, în Republica Moldova, nu există nicio expertiză care ar fi dispusă în cazul depistării unui cadavru în stare avansată de putrefacţie sau scheletizat, în consecinţă fiind faptul că în asemenea cazuri adevărata soartă a persoanei, cât şi identitatea persoanei nu vor fi nicicând aflate. Anume lipsa specialiştilor instruiţi în acest domeniu, lipsa de utilaj, şi probabil şi dorinţă de schimbare are ca consecinţă trecerea neobservată din fiinţă a unei persoane, şi în cazul existenţei unei morţi violente, un eventual infractor nu va fi nicicând pedepsit pentru fapta sa, ceea ce va periclita imaginea justiţiei în general.

Referinţe:

1. BURNS, Karen Ramey. *Forensic Anthropology Training Manual*. New Jersey: Prentice Hall, 1999.
2. WILKINSON, C. *The accuracy of facial reconstruction in Forensic Facial Reconstruction*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004.

Recomandat
***Mihail GHEORGHIŢĂ**, dr. hab., prof. univ.*